

klíčové aspekty. Politické iniciativy směřované ke zlepšování podmínek pro učení žáků se proto liší podle úrovně vzdělávacího systému, na které se zaměřují.

Pravý dolní kvadrant koncepčního schématu na obrázku Obrázek 2 se vztahuje k vyučování a učení ve třídách, jak je ovlivněno každým jednotlivým učitelem. Zahrnuje dvě témata – *vyučovací postupy učitelů a profesní činnosti učitelů*. Tato témata, o kterých lze uvažovat jako o jádru školního vzdělávání, jsou podobná charakteristickému formujícímu konceptu „kvality výuky“, původně využívanému ve videoanalýzách Třetí videostudie matematiky a přírodních věd (TIMSS Video) realizované v roce 1999 (Hiebert et al., 2003) a PISA (zejména její cykly 2003 a 2012) a později aplikované na jiné studie (Decristan et al., 2015). Dvě témata se také týkala aspektů postupů učitelů, které se ukázaly jako významné prediktory výsledků žáků a jejich motivace (např. kognitivní aktivace, srozumitelnost výkladu, třídní management).

Levý dolní kvadrant koncepční mapy obsahuje charakteristiky učitelů, které souvisejí s výsledky učení žáků. Tato témata zahrnují faktory tvořící koncept „kvality učitele“ rozpracovaný Goeovou (2007). Zahrnují *vzdělávání a počáteční přípravu učitelů, rozvoj a zpětnou vazbu poskytovanou učitelům, učitelem subjektivně vnímanou profesní zdatnost (self-efficacy), stejně jako pracovní spokojenost učitele a motivaci*.

2.1.2 Témata na institucionální úrovni

Téma *lidské zdroje a vztahy k dalším aktérům* se v koncepční mapě nachází v levém horním kvadrantu, protože se týká výhradně charakteristik učitelů (prostřednictvím nábory, odměňování a udržování učitelů v profesi), ale také proto, že je to součást institucionální úrovně. *Počáteční vzdělávání učitelů* je umístěno ve spodním levém kvadrantu, protože se primárně vztahuje k certifikátům, s nimiž učitel do profese již vstupuje, a které jsou proto nezávislé na škole, v níž pracuje. Témata *školní klima a vedení školy* se nacházejí v pravém horním kvadrantu, protože se primárně týkají toho, jak k vyučování a učení přispívá škola, a tvoří tak institucionální část.

2.1.3 Témata na institucionální úrovni i úrovni učitele

Na Obrázek 2 se témata *inovace a spravedlivost a rozmanitost* týkají institucionální i učitelské úrovně. Obě témata se zaměřují na vyučování a učení, protože jsou přímo spjata s učitelem a jsou podporovány jeho kolegy. Například inovace se vztahuje jak ke školnímu prostředí, tak i k vyučovacím postupům. Některé aspekty inovací a spravedlivosti a rozmanitosti jsou spojeny s profesními charakteristikami, stejně jako s pedagogickými postupy (např. individuální míra inovativnosti či otevřenost vůči inovacím). Umístění ve schématu ukazuje zaměření na to, co se děje v praxi, ačkoli profesní charakteristiky tuto praxi mohou ovlivňovat.

2.1.4 Vztahy mezi tématy

Koncepční schéma (Obrázek 2) nezahrnuje směry působení, částečně proto, že záměrem schématu je prezentovat široká témata spíše než úzce definované indikátory, částečně pak také proto, že napříč tématy existuje velké množství potenciálních vztahů. Nadto pak vztahy mezi tématy (nebo indikátory v rámci témat) mohou být jednosměrné, nebo i vzájemné.

Jednosměrné vztahy jsou takové, které žádnou zpětnou vazbu nebo vliv nemají. Příkladem je efekt „vzdělávání učitelů a počáteční příprava“. Můžeme očekávat silné ovlivnění směrem vpřed, avšak pravděpodobnost zpětného ovlivnění tohoto faktoru je nízká. Podobně můžeme očekávat, že „lidské zdroje a vztahy s aktéry“ budou ovlivňovat „vzdělávání učitelů a počáteční přípravu“ (třeba skrz akreditační požadavky), ale ne obráceně.

Důležitým vývojem ve výzkumu vzdělávací efektivity bylo přijetí dynamických modelů školních efektů (Creemers & Kyriakides, 2015a). Tyto modely uznávají, že některé vztahy mezi